

Проект фінансується
Європейським Союзом

“РОЗВИТОК ІНТЕГРОВАНИХ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ ДЛЯ ВРАЗЛИВИХ СІМЕЙ І ДІТЕЙ”

Проект виконується
Консорціумом «Кожній дитині»

ОГЛЯД ЗАКОНОДАВЧИХ АКТІВ ТА ПРОЕКТІВ ТАКИХ АКТІВ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ЗАХИСТУ ПРАВ ДИТИНИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ ЦІЛЕЙ ПРОЕКТУ (КВІТЕНЬ 2006 РОКУ)

Винников О.

Київ, квітень 2006

I. Загальні положення

В квітні 2006 року набрали чинності кілька важливих законодавчих актів, що стосуються захисту прав вразливих сімей та дітей і, відповідно, цілей Проекту. Зокрема, йдеться про розробку та затвердження важливих державних програм.

II. Очікувані зміни для цілей Проекту

1. Найважливіші зміни у законодавстві стосуються удосконалення форм влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

1.1. Найбільше значення для цілей Проекту матиме Розпорядження КМУ № 177-р від 03.04.2006 р., що затвердило План заходів з підготовки та проведення в Україні у 2006 році року захисту прав дитини. Зокрема, передбачено протягом 2006 року здійснити:

- 1) розробку і розгляд проекту Закону України „Про загальнодержавну програму „Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини на 2006-2016 роки” (Концепція цієї програми схвалена розпорядженням КМУ № 229-р від 22.04.2006 р.);
- 2) розробку проекту Державної програми реформування системи закладів усіх форм власності для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування (IV квартал);
- 3) запровадження механізму фінансового забезпечення дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, за принципом „гроші ходять за дитиною” та розробка нормативно-правових актів щодо такого забезпечення незалежно від форми влаштування дітей;
- 4) проведення до 1 червня ц.р. перевірки дотримання місцевими органами виконавчої влади та місцевого самоврядування законодавства з питань захисту прав та інтересів дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування;
- 5) забезпечення утворення та функціонування консультаційних пунктів у пологових будинках з метою запобігання сирітству, а також низку інших важливих заходів.

1.2. Набрали чинності зміни до Цивільно-процесуального кодексу (Закон України № 3551 від 16.03.2006 р.), які зобов’язують суд призначати неповнолітнім особам законних представників (у разі їх відсутності) – опікунів або піклувальників – для залучення до розгляду справ у суді за поданням органів опіки та піклування. Це істотно поліпшує гарантії процесуальних прав дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування.

1.3. Серед рекомендацій для цілей Проекту треба зазначити, що Постанова КМУ № 449 від 05.04.2006 р. не включила категорію батьків-вихователів ДБСТ до розширеного переліку осіб, яким можуть надаватися такі службові приміщення, що може ускладнити надання батькам-вихователям ДБСТ службових приміщень у користування. Адже в Постанові Ради Міністрів УРСР № 37 від 04.02.1988 р. „Про службові жилі приміщення” йдеться лише про посадових осіб державних дитячих будинків та інтернатів.

1.4. Наказ МОЗ № 69 від 15.02.2006 р. (zareestrovano Minyustom 10.04.2006 p.) zatverddiv zminy do Tipovogo polozhennya pro budynok dityny (Наказ МОЗ № 123 від 28.08.2003 р.), sho rozshyryly kolo osib, ykhy pryymayut do budynkiv dityny ta perelik dokumentiv (zokrema, doviodok pro medychni analizi i doslidzhennya) dlya oformlennya dityny.

2. V kvitni stalyся також деякі зміни порядку nadannya ta rozmiriv okremykh vydiv sotsyalnoyi dopomohy sim'yam z ditymy.

2.1. Ministerstvo yustitsii zareestruvalo spilnyy Nakaz ministerstv praci ta sotsyalnoyi polityky, ekonomiki, finansiv, okhrony zdorov'ya, u spravakh sim'i, molodi ta sportu, a також derzhavnoho komitetu statystyky № 68/90/275/78/760 від 14.03.2006 р. Цей наказ vnis zminy do Metodyky obchyslennya suкупного dohodu sim'i dlya vsix vydiv sotsyalnoyi dopomohy. Zokrema, do suкупного dohodu sim'i vidteper ne vkluchayetsya suma dopomohy, dlya pryznachennya yakoi obchyslyuetsya suкупний dohod (napryklad, dopomoha po doglyadu za ditynoyu do dosyagennya neyu tryrichnoho viku), a також rozrahunkova suma dohodu vid zemelnoyi chastyky (pau), sho ne vykorystovuyutsya z povaznykh prychnyn invalidamy, sim'yamy z malolitnyimi ditymy або bagatoditnyimi sim'yamy. Treba zaznachyty, sho z odnogo boku ci zminy polegshuyut pryznachennya sotsyalnoyi dopomohy, але uskladnyuyut pidtverzhennya dohodiv kandidatyamy na pryymni batyky, yakі braly uchast' u rozpauvanni zemli.

2.2. Postanova KМУ № 472 від 10.04.2006 р. zatverdyla Porядok vykorystannya u 2006 roci koshchiv, передбачених у derzhavnomu byudzheti dlya zdysnennya derzhavnyimi organamy tsentralizovanykh zakhodiv z organizatsii vidpochynku ta ozdorovlennya ditey. MSSМС provodyt zakupivlyu poslug ozdorovnykh zakladiv na pidstavі tenderiv ta peredaє putivky terytoryalnym upravlinnyam z urahuvannym kilykosti ditey – v tomu chisli sirit ta ditey, pozbavlenykh batykv'skyoho pikluvan'ny.

2.3. Nakazom MSSМС № 838 від 17.03.2006 р. zatverdzheno Porядok informuvannya pro pryznachennya derzhavnoyi sotsyalnoyi dopomohy ditym-vykhovantsyam DBST ta pryymnym ditym u pryymnykh sim'yakh, groshovoho zabezpechennya batykam-vykhovatelyam ta pryymnym batykam i pryypynennya ix vyplat u 2006 roci vidpovidno do Postanovy KМУ № 106 від 06.02.2006 р. (za pryntsypom „groshi hodyat za ditynoyu”). Take shomisiyachne informuvannya sluzhb u spravakh nepovnolitnykh pokladeno na upravlinnya praci i sotsyalnoho zakhystu ta ix strukturni pidrozdi. V svoyu chergu, sluzhby v spravakh nepovnolitnykh shomisiyachya informuyut oblasni derzhavni admistratsii pro kilykist DBST ta pryymnykh simey, yakі zaplanovano stvority nastupnoho misiyachya.

2.4. Nabraly chynnosti zminy do statti 181 Simeynogo kodeksu, yakі vreguluyovaly porядok styagennya alimентов z batykv, yakі vyїzdzhayut na postiyne prozhyvannya v derzhavu, z yakoy Ukraїna ne maє dohovoru pro pravovu dopomohu, sho dozvolayє krashche zakhystyty prava ditey ta efektyvniше vykorystovuvaty koshch derzhavnoyi sotsyalnoyi dopomohy.

3. Sered inshykh vazhlyvykh zmin u zakonodavstvi u kvitni 2006 roku, sho stosuyetsya tsilyey Proektu, varto zaznachyty takі.

3.1. Rozporядzhennya KМУ № 188-p від 05.04.2006 р. схвалено koncepciu Derzhavnoyi programy protyidii torghivli lyudymy na 2006-2010 roky. Prot'yagom tryokh misiyachiv MSSМС maє rozrobyty i podaty proekt ciyey derzhavnoyi programy, sho передбачатиме, zokrema, konkretni zakhody shodo zapobigannya torghivli ditymy, v тому chisli ditymy-syrotamy i ditymy, pozbavlenyymi batykv'skyoho pikluvan'ny.

3.2. Розпорядженням КМУ № 244-р від 27.04.2006 схвалено Концепцію державної програми „Репродуктивне здоров'я нації на 2006-2015 роки”, в якій медико-соціальна підтримка молодих сімей визначена як пріоритетний напрям зменшення кількості дітей-сиріт і неповних сімей. Замовником державної програми є Міністерство охорони здоров'я.

3.3. 23 квітня набрав чинності Порядок реєстрації живо народжених та мертвонароджених (Наказ МОЗ № 279 від 29.03.2006 р.). Цей акт дозволить удосконалити облік та реєстрацію дітей та спростити поновлення документів дитини у разі необхідності.

3.4. Постанова КМУ № 514 від 17.04.2006 р. затверджено Порядок використання у 2006 році коштів, передбачених у державному бюджеті для державної підтримки виконання громадськими організаціями загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок і сім'ї. Зокрема, йдеться про кошти для виконання програм „Державна підтримка громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей, молоді, жінок, сім'ї” та „Державна підтримка дитячих громадських організацій на виконання загальнодержавних програм і заходів стосовно дітей”.

Ці кошти за підсумками конкурсу проектів громадських організацій відповідно до Постанови КМУ № 1062 від 26.07.2002 р. переказуються Міністерством у справах сім'ї, молоді та спорту на рахунки громадських організацій, відкриті в органах Казначейства. При чому громадські організації не можуть одержувати понад 75% асигнувань до закінчення проектів, витратити кошти на власне утримання та проведення заходів, не пов'язаних з виконанням проектів, а також підпадають під дію законодавства про закупівлі товарів і послуг на державні кошти у випадку таких закупівель.

3.5. Постанова КМУ № 471 від 10.04.2006 р. затвердила Порядок використання у 2006 році коштів, передбачених у державному бюджеті для здійснення державними органами централізованих заходів з питань дітей, молоді, жінок і сім'ї. Згідно з державною програмою на ту саму назву, МССМС спрямовує кошти на реалізацію сімейної політики, зокрема, запобігання насильству в сім'ї, вивчення міжнародного досвіду, обмін фахівцями з сімейної, демографічної і тендерної політики, а також започаткування спільних проектів.

3.6. Важливою для цілей Проекту та партнерських організацій може виявитися також Постанова КМУ № 492 від 13.04.2006 р. Цей акт затвердив Порядок зменшення бюджетних асигнувань та повернення коштів у разі нецільового використання бюджетних коштів у поточному чи минулому роках. Проте, дія цієї Постанови не стосується коштів, одержаних як субвенція (наприклад, субвенція на соціальну допомогу за принципом „гроші ходять за дитиною”). Певне значення для використання бюджетних асигнувань матиме і Наказ Міністерства праці і соціальної політики № 104 від 05.04.2006 р. „Про умови оплати праці працівників центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді”, який визначив схеми та показники посадових окладів керівників, спеціалістів і службовців таких центрів.

3.7. Постанова КМУ № 504 від 12.04.2006 р. вимагає обов'язкового проведення Міністерством юстиції гендерно-правової експертизи чинного законодавства та проектів нормативно-правових актів, що стосуються прав і свобод людини, відповідно до Закону України „Про рівність прав та можливостей жінок і чоловіків” № 2866 від 08.09.2005 р.

III. Законопроектна робота Верховної Ради

Після проведення виборів народних депутатів 26 березня ц.р. законопроектна робота Верховної Ради в квітні дещо активізувалася.

Президент України вніс пропозиції до другого читання законопроекту „Про внесення змін до деяких законів України щодо соціального захисту осіб із числа дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування” (проект № 7380, подано н.д. Г. Бондаренком, Б. Губським, І. Шаровим, Я. Сухим, К. Самойлик). Метою законопроекту є соціальні гарантії випускникам закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування.

Щойно зареєстровані проекти законів України, що стосуються цілей Проекту:

- 1) „Про захист персональних даних” (№ 2618, подано н.д. С. Ніколаєнком, І. Юхновським, П. Толочком, К. Ситник);
- 2) „Про документаційне забезпечення управління” (№ 9286, подано н.д. Б. Беспалим та В. Олуйком), стосується ведення службової документації, в т.ч. на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування;
- 3) „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо органів і служб у справах неповнолітніх та спеціальних установ для неповнолітніх” (№ 9263, подано КМУ).